

Ernst Jansz

Lezing voor het Noordbrabants Genootschap, 1 oktober 2004.

Een tocht naar Brabant. 35 Jaar liedjes.

Precies 35 jaar geleden, in het najaar van 1969, trok een kleine stoet auto's vanuit Amsterdam richting Brabant. Zo goed als zeker bestond deze uit twee bestelwagens en een blauw Renault busje, volgestouwd met huisraad, mensen en apparatuur. Bij Den Bosch, waar de snelweg eindigde, werd even gestopt en koffie gedronken, dan ging het weer verder, langs het kanaal, over Helmond naar Deurne, over de klinkers naar Liessel, om ten slotte in Neerkant tot staan te komen.

Daar werden de auto's uitgeladen en alles een leegstaande boerderij binnengedragen. Men telde 6 mannen, twee jonge vrouwen, een kind en een wit hondje. De mannen waren allen rond de twintig en hadden lange haren. Hun namen waren Joost Belinfante, Appie Rammers, Jaap van Beusekom, Huib Schreurs, Jan Kloos en Ernst Jansz. Zij waren bezig geschiedenis te schrijven.

De meesten van hen hadden het gymnasium doorlopen in Amsterdam. Zij lieten de stad, de provostad, de stad van de happenings en de underground clubs, achter zich en zouden de eerste maanden bezig zijn met het uitmesten van de koeiestal, het uitslaan van betonnen schotten en goten. Toen de oude koeiestal, de deel, zoals zij de ruimte noemden, klaar was, werd er één enkele kachel geplaatst en daar omheen kleden en matrassen om op te zitten. Het was de winter van 1969 en bitter koud. Dicht bij elkaar zocht men warmte en gezelligheid, praatte men over de grote en de kleine dingen van het leven. Ik was nauwelijks 20 en een van de jongsten.

Onze enige bron van inkomsten was muziek. Al sinds 3 jaar zaten wij samen in een band, populair in de zogenaamde Provadya? clubs als Paradiso, De Kosmos en De Melkweg, en wij noemden ons CCC Folk en Blues Incorporated, of kortweg CCC.

Hadden wij tot nu toe alleen bestaande Amerikaanse folk- en bluesmuziek gespeeld, eenmaal in Brabant begonnen wij eigen nummers te schrijven. Het is nu, 35 jaar later, terwijl ik bezig ben met het digitaliseren van ons oeuvre, dat ik met toenemende verbazing hoor wat en waarover wij in onze teksten schreven. Het lijkt wel of de tijd ze in een ander perspectief heeft geplaatst, ze actueler maakt, althans voor mij.

Het is 1970, we staan middenin het hippietijdperk, de flowerpower, de wereldwijde beweging van *make love not war*, liefde geen oorlog. Grote demonstraties tegen de Amerikanen in Vietnam, bloemen uitdelen aan de politie, seksuele revolutie, popfestivals als *high in de RAI*. Bewegingen als Amnesty International en Greenpeace zijn geliefd. We willen de wereld verbeteren, spelen gratis op protestbijeenkomsten, ook al worden we regelmatig bekogeld met bierflesjes en fruit en beginnen vol idealisme een commune, delen geld en goed en laten ons haar groeien.

Joost Belinfante heeft de boerderij in Neerkant gekocht van een erfenis. Hij is de zoon van de Rector Magnificus van de Universiteit van Amsterdam en heeft enige tijd Nederlands gestudeerd. Hij zal de meeste teksten schrijven. De tekst van ons eerste eigen nummer echter is een collectief. Het is een vrolijk nummer met een ogenschijnlijk vrolijke tekst over het grote huis: *Green green happy home*. Maar schijn bedriegt: de ik-figuur voert zijn hele familie ten tonele in een opsomming van de grootste ellende die mensen elkaar kunnen aandoen. Eigenlijk waren we nog te jong om op die manier over onszelf of onze medemens te zingen, in dat stadium waren we immers nog vol goede moed, maar met de beschreven gruwelijkheden worden we nu, nauwelijks 35 jaar later, dagelijks geconfronteerd: kindermishandeling, incest, broeder- en burenmoord. We kunnen gerust aannemen dat in de zaal niemand de juiste tekst verstond, het refrein *green green happy home for me* werd echter enthousiast meegezongen en het was in die tijd onze grootste live hit.

Onze eerste langspeelplaat heette *To our grandchildren* en op de hoes stond een foto van het grote huis, gemaakt door mijn toenmalig vriendinnetje Molly over wie ik veel later het nummer *Een eerste klein verraad* zou schrijven. We namen de LP op bij Bovema in Haarlem. Er stonden voornamelijk live successen op en maar een paar eigen nummers.

The visitor was er een van.

De tekst was geschreven door Joost Belinfante. Joost kende ik al van de middelbare school, toen de schoolkrant, waarvan ik in de redactie zat, regelmatig pennevruchten van hem publiceerde.

The visitor nu handelde over een gerespecteerd burger die op een avond laat een bezoeker aan de deur krijgt. Hij doet open en ziet een man in het schijnsel van de lantaarn. In de openingszin van het lied stelt de bezoeker zich voor:

I am a simple merchant sir, singing is my trade

ik ben maar een eenvoudig zanger, maar u wordt ver in de omstreken geroemd en men zegt dat u een nobel mens bent, ik ben een lange weg gegaan en vraag u nederig: herkent u mij?

and ask you very humbly sir, do you remember me?

Op dat moment, in het tweede couplet, switcht de ik-persoon naar degenen die de deur geopend heeft en beschrijft wat deze ziet: het lamplicht op het vriendelijke gezicht van de bezoeker, die ergens bekend voorkomt.

the lamplight on his gentle brow I'd know him anywhere

Het lied gaat verder met het relaas van de bezoeker, en vertelt van een avond, lang geleden, waarop twee zwervers op straat neerknielen, terwijl een derde erbij staat. De volgende dag wordt er het lichaam van een man gevonden, die nacht overleden. Sinds die dag, gaat de bezoeker verder, zing ik slechts droevige liederen, u ziet een opgejaagd mens, hoewel zijn hart onschuldig is

it is a hunted man you see though guiltless is his core

en ik smeek u: helpt u mij, u bent de enige die weet waarnaar ik op zoek ben.

you are the only one to know what I've been searching for

Hier switcht, voor de derde keer, de ik-persoon, met de eindzin van het lied:

said I: I do not know your face and softly locked the door

zei ik: Ik ken u niet en vergrendelde zachtjes de deur. Vooral het woord *softly*, zachtjes, heeft veel indruk op mij gemaakt.

Maar waar gaat het over? Wij kunnen slechts gissen naar de ware toedracht van een voorval, een misdrijf wellicht, slechts zijdelings aangestipt. Wij zien de confrontatie tussen twee mensen, twee mannen, de een in nood, de ander welgesteld. Wat er zich ook tussen hen heeft afgespeeld, duidelijk is dat de hulpbehoevende tevergeefs heeft aangeklopt. Je zou kunnen zeggen dat de welgestelde, op zijn minst schuldig door het feit dat hij welgesteld is, zich opnieuw schuldig maakt, ditmaal aan een misschien wel ergere misdaad: het weigeren van asyl, van hulp. Dit lied leek mij, welgestelder dan ooit, in deze welgestelde westerse wereld, nooit schrijnender dan nu, vijfendertig jaar na het schrijven ervan. En wat het ergste lijkt: niemand wordt beschuldigd, deuren en ogen worden gesloten en alles blijft bij het oude.

Niet toevallig gaat dit vroege nummer over een zanger, een muzikant, voor wie de deur gesloten wordt.

Op onze tweede LP worden de registers eerst goed opengetrokken. Vrijwel alle nummers zijn van eigen hand, maar het moet gezegd: dat was geen verbetering. Dit, gevoegd bij het feit dat elke vertolking leed onder een bassist die elke maat enthousiast op avontuur ging en vrijwel even vaak verdwaalde, heeft ervoor gezorgd dat ik de plaat al die jaren niet heb kunnen aanhoren. Ik schaamde mij.

Ten onrechte, blijkt nu, want wie door het woud van de lage tonen van de bassist en het overenthousiasme van de rest van de band, hoogstwaarschijnlijk ter compensatie, heen luitstert, zal hier en daar heldere ideeën kunnen ontwaren.

Er zijn werkjes te beluisteren over visioenen van de Melkweg die vervagen in de dageraad, als de konijnen dartelen door de dauw, over de pastoor die vanaf de kansel zijn waarschuwingen predikt, over boerenmeisjes in het hooi, kortom over alles wat het leven op het platteland van Brabant aangenaam en de moeite waard maakt.

Er is echter één nummer dat er wat tekst betreft uitspringt door schoonheid, en weer is het van de hand van Joost Belinfante. De titel luidt *Dead end trail*, doodlopend spoor, een term die verder in het lied niet meer voorkomt en daarom des te meer tot nadenken stemt.

Het gaat over een jonge man die al liftend de wereld intrekt, in de berm van de weg tegen zijn rugzak leunt en tot zijn twijfel zowel links als rechts de weg ziet eindigen in een mistige smog. Al gauw wordt hij meegenomen door een vriendelijke vrachtwagenchauffeur, die op de vraag van de jonge Daniel waarheen hij gaat glimlachend antwoordt:

I guess my end, like every man must do

ik neem aan naar mijn einde, zoals ieder mens.

Het derde couplet begint met een van de mooiste zinnen die ik ken uit de popmuziek:

*together they rode till the end of the road
and the end of the road behind*

en samen reden ze naar het einde van de weg en het einde van de weg daarna.

De chauffeur zegt geruststellend: maak je geen zorgen, ik keer op tijd weer terug. 's Nachts doezelt Daniel weg en heeft een vreemde droom: hij rijdt op dezelfde truck, met dezelfde snelheid, evenwel de andere kant op.

*he rode the same truck, it made the same speed
to the other direction instead*

Het laatste couplet: een bergrug in de morgenzon. Daar leeft een oude man, het vergezicht in zijn ogen.

the endless sight within his eyes

Je vond waarnaar je op zoek was, zegt hij: het uitzicht van de top van de heuvel

the view from the top of the hill

aan de ene kant schijnt altijd de zon, de andere zijde ligt immer in de schaduw.

*on one side the sun does always shine
on the other it never will*

Het was waar: wij waren met onze tocht naar Brabant de wijde wereld ingetrokken, op zoek naar het uitzicht vanaf de top van de heuvel, vanwaar wij zelf konden bepalen: wordt het de schaduw- of de zonzijde.

Het zou niet gemakkelijk blijken in een commune te leven, maar wij werden en bleven vrienden, ook al zou de commune niet lang meer bestaan.

In 1973 gaan we voor de tweede keer op toernee naar Denemarken. Een passage uit mijn dagboek:

zondag 1 maart: vannacht in Revolution geweest. Prachtige band, Skjald, bezielt spelen, in het Deens. Ik snap er niets van maar vind het prachtig. Zelfs taal is geen barriere.

Vanaf dat ogenblik zal ik bezig zijn met mijn eigen taal om mij in liedjes zo helder mogelijk te kunnen uitdrukken.

Het is ook het jaar van onze 3^e langspeelplaat, die de veelzeggende titel droeg: *Castle in Spain*, luchtkasteel. We namen de plaat in Engeland op, bij aankomst stonden beeldige dames ons op te wachten, klaar om ons te vertroetelen, maar wij hadden onze eigen vriendinnen bij ons en zagen niet zonder spijt de dames weer vertrekken. Het was een tijd van vervreemding, het einde van de band zoals wij die kenden tekende zich al af tegen de loodgrijze Engelse luchten. Appie Rammers, onze avontuurlijke bassist, sprong, gelukkig zonder ernstige gevolgen, uit een rijdende auto en werd door de Engelse producer vervangen door een Engelse bassist van een bekende folkband, die zorgde voor de juiste noten op het juiste moment.

De teksten kregen een meer persoonlijk karakter. De verzuchting van drinker Jan Kloos in het openingslied *The mill*, de Molen:

*whiskey makes me float around
feel like a fish
guess fishes sadly wish
to stand firmly on the ground*

door de whiskey drijf ik rond, als een vis in het water, ik vermoed dat vissen evenzeer vervuld zijn van het droeve verlangen stevig op de grond te staan.

Joost Belinfante beschreef in *A dog's holiday* de vakantie van een hond, een aan een boom gebonden huisvriendje.

*they may doze in the sun
stroll down San Miguel
or dress for the dance in their fancy hotel*

Ze liggen misschien te dromen in de zon, flaneren langs de boulevard van San Miguel, of maken zich op voor een avondje dansen in hun sjiekje hotel. Alleen een kleine jongen denkt misschien nog eens aan het hondje dat eens zijn vriendje was.

In een laatste poging, lijkt het nu, beschreef hij in het volgende nummer het belang van vriendschap,

we got to get together alone we will get lost

we moeten het samen doen, alleen zijn we verloren, in het met Huib Schreurs geschreven *Have a try*, volgens diens principe dat samen lopen gemakkelijker is dan alleen.

Maar in mijn ogen het meest opmerkelijke nummer is *Jigsaw-puzzle*, alweer van zijn hand, enige tijd na de geboorte van zijn dochter:

*my little one wakes me up crying
now that she's nearly a year*

Mijn kleintje is nu bijna een jaar. Ze huilt mij wakker. Ik sta op om haar te eten te geven. Mijn kleintje huilt mij wakker, ze wil dat ik bij haar ben. Soms wil ik zelf huilen: moet ik hier altijd blijven? Het is een puzzle, ik probeer hem compleet te maken, maar elke nieuwe dag blijf ik zitten met een stukje dat nergens past.

*but every new day leaves me puzzled
holding some left over piece
time I need some more time
a little more time a little delay*

Tijd, geef me meer tijd, een klein beetje tijd is genoeg. Maar de sterren in de hemel draaien door en mijn leven gaat voorbij:

but the stars in the sky keep on turning, turning my life away

Het is de noodkreet van elke moeder van tegenwoordig en daarom zo opmerkelijk omdat het meer dan dertig jaar geleden werd geschreven door een jonge man van nauwelijks twintig, die worstelde met dezelfde problematiek en er niet voor wegliep.

Aan het eind van de plaat staan twee nummers van Huib Schreurs, het titelnummer *Castle in Spain* en het prachtige slaapliedje: *My lady weeps*, mijn dame weent.

*soldiers fighting the case that we're all in
soldiers fighting the case that nobody's able to win
my lady weeps
but I wished my lady could sleep*

soldaten vechten voor een zaak die ons allen aangaat
soldaten vechten voor een zaak die niemand kan winnen
mijn dame weent, ik wou dat ze kon slapen

Hoe actueel en een prachtig voorbeeld van het principe van Huib dat het beste popnummer een liefdeslied is waarin de grote dingen des levens via de geliefde worden bezongen, iets waaraan ik mij later zoveel mogelijk heb gehouden.

De laatste zin van het laatste nummer van de plaat, zoals gezegd het titelnummer, zegt genoeg:

it's so heavy building castles take the string of my balloon

Ik ben het luchtkastelen bouwen moe, pak het touw van mijn ballon.

Het zal geen verwondering wekken dat *Castle in Spain* onze laatste plaat zou worden, althans in dat stadium van het leven van de CCC.

Inderdaad, het luchtkastelen bouwen moe, trok men één voor één weg van de boerderij, terug naar de randstad. De band gaf een afscheidsconcert in Paradiso, Amsterdam, waarbij 1800 man en vrouw, meer publiek is daar tot op de dag van vandaag niet geweest, zo goed als door de vloer zakte.

Ik bleef, min of meer gedesillusionneerd, met twee medemuzikanten, Joost Belinfante en Friedrich Hlawatch, achter in Brabant en samen begonnen wij er de Slumberlandband. 1974. Hoe speels en ludiek waren onze optredens, hoe fanatiek de fans, hoe heftig de tijden en toch bestond de band maar anderhalf jaar. Er is één LP, met daarop niet meer dan tien liedjes.

Ik heb ze één voor één gedraaid, met verwondering geluisterd naar de bijna profetische teksten. Had mijn tekstuele bijdrage tot nu toe bestaan uit kleine liedjes over de liefde of een somber werkje over de twijfel aan de zin van het bestaan, nu groeide mijn inbreng tot 4 nummers, waarvan 3 met tekst. Het eerste nummer is *The sweetest serenade*: Ja, ik zal er zijn als de revolutie uitbreekt. Ja, ik zal er op de barricades staan.

yes I'll be there right on the barricades

En als de strijd is gestreden, speelt de band een mooie serenade.

*and when the fight is all over
the band plays a sweet serenade*

Met gevoel voor realiteit en een vooruitziende blik gaat het lied verder:

*and later on I'll need a shoulder to cry on
when I realise that not one dream came true
no revolution, nothing has changed
just my own hair turned grey*

en later zal ik een schouder nodig hebben om uit te huilen als ik beseft dat er er niets veranderd is dan het grijzen van mijn haar.

En in het nummer *The Beatles*:

*bicycles are sold
they have grown too old
washing the car on sunday
they're going away*

de fietsen zijn de deur uit, de auto wordt gewassen op zondag.

En in *Life goes on, Het leven gaat door*:

*I've seen children come and I've seen old men die
but nothing really changes
life goes on*

kinderen zag ik komen
en anderen zag ik gaan
maar niets verandert echt
het leven gaat door

Opmerkelijk is het lied *Household queen* van de hand van Friedrich Hlawatch over, opnieuw, een vreemdeling aan de deur:

*it was on a rainy day
in a rainy suburb it was
I spied a lonely housewife there
she looked so locked up*

Het was op een regenachtige dag dat ik in een regenachtige buitenwijk een eenzame huisvrouw bespioneerde, ze zag er zo opgesloten uit, en ik zei: doe open, ik zal je laten zien dat er meer is dan stofzuigers, borden en modebladen.

*and I'll show you some more
than vacuum cleaner, dishes, fashion magazines*

Ik zei: ik ben de computer killer, misschien kietel ik je lot, je ziet er uit alsof het nog niet te laat is, niet nu, nu je je deur hebt geopend en ik je zal laten zien dat er meer is dan afwasmachines en modebladen.

*I sat down on an expensive chair
luxury was everywhere
it was the court of a household queen*

Ik ging zitten in een dure stoel, dure spullen alom, ik was aan het hof van de huishoudkoningin

*let's stop the rhythm of the clock
and switch into the rhythm of some rock and roll*

Laten we het ritme van de klok stilzetten, zei ik, en dansen.

*we danced
we stopped the clock*

We dansten. We zetten de klok stil en de huishoudkoningin stortte in.

and the household queen broke down down down

We hebben het over een computer killer. Het is 1974.
Nog schrijnender echter is het lied *Marie*, van Joost Belinfante:

*Marie says it's all right
she says it's all right*

Marie zegt: het is goed, niets aan de hand, het is goed.

*Jonathan does it with anyone,
Marie watches TV*

Jonathan doet het met iedereen, Marie kijkt televisie, maar ze houdt niet van voetbal en ze wil het nieuws niet zien. Ze wacht en ze kijkt in haar eentje naar het familieprogramma.

*she waits and she watches the family program alone
Jonathan lives for his work, you see
Jonathan needs to be free*

Jonathan leeft voor zijn werk. Jonathan heeft zijn vrijheid nodig. Zij zit bij de baby en probeert een moeder te zijn.

a mother she's trying to be

Ze ging op bezoek bij vrienden die ze nog kende van vroeger, maar ze wist niets te zeggen.
Op de terugweg naar huis werpt ze een hautaine blik op de jongen die naar haar lacht.
Ze laat het licht branden tot Jonathan thuis komt. Ze wacht en ze kijkt in haar eentje naar het familieprogramma.

*Marie says it's all right
she says it's all right*

Kant twee opent met nog twee nummers van Joost Belinfante. *Complicated life*,
over de gecompliceerdheid van het bestaan. Elektriciteitsrekeningen,
belastingaangifteformulieren, tandarts, rentevoeten, schoonmoeder, verzekeringen.

*complicated life
I'm so tired of living
complicated life
I feel like it is time
to take a lonesome ride*

Moeilijk leven, moe van leven ben ik, ik wil alleen uit rijden gaan.
In couplet twee wordt een ander probleem aangestipt: de hormonen.

*see this chick wiggling down the street
she sure hits my virility*

Kijk toch dat meisje heupwiegen over straat, het windt mij op en ineens is mijn liefje kwaad,
o ja, ze houdt veel van mij, ze zegt dat ze me vrij laat, maar ik ben en blijf van haar.

*in a way I am her propriety
complicated life*

Moeilijk leven, ik wil alleen uit rijden gaan.
Het thema van de hormonen wordt nog eens uitgebouwd in het nummer *Sidewalk*.

*sitting in the sidewalk in the sun
I watch the girls go by*

Ik zit op de stoep en kijk hoe de meisjes voorbij lopen.
Overall waar ik kijk zie ik leuke zomerjurkjes, ik krijg er de kriebels van.

I got the creeps

Leuke meisjes die mij raken in mijn kruis, ik krijg er de kriebels van.

*sex is one thing and love is another
I know it's better to get them together*

Sex en liefde is twee. Het mooiste is natuurlijk als het samen gaat. Daarom hou ik van alle
meisjes en de zon schijnt.

so I love all the girls in this beautiful weather

Hoe waar is dit alles en hoe schrijnend met het klimmen der jaren.

Ja, 30 jaar later is het leven er niet eenvoudiger op geworden. De samenlevingsvorm van man en vrouw lijkt eens te meer een loodzware opgave. Het lijkt onmogelijk sex en liefde, kameraadschap en de organisatie van een huishoudelijk bedrijf met één persoon te realiseren. Met het krampachtig weren van ouden van dagen uit ons leefmilieu wordt het gezin ook steeds kleiner en de jonge huismoeder, onze Household queen, voelt zich opgeslotener dan ooit in haar koninkrijk. Voor luxe en comfort betalen wij een hoge prijs. Wij kunnen niet meer zonder een afwasmachine, een computer, een GSM, een auto, een tweede auto wellicht, en zijn bereid ons daarvoor een beroerte te werken. Wie had ooit gedacht dat wij ons elke dag vrijwillig en vanzelfsprekend in lange rijen rokende automobielen zouden begeven. Wie had ooit gedacht dat vrije tijd zo schaars zou worden, dat agenda's getrokken moeten worden voor een afspraak met onze vrienden. Eenzaamheid slaat hard toe.

In 1978 begon ik met Doe Maar in het Nederlands te zingen. Vanaf dat ene ogenblik in die kroeg in Kopenhagen in 1973, had ik genoeg Nederlandse teksten verzameld voor een compleet repertoire. Het waren zeker geen hoogstandjes, maar ze waren belangrijk genoeg voor mij zelf. Ik wist zeker dat eens iedereen in onze eigen taal zou durven zingen, uit volle borst.

Schaamteloos begaf ik mij op ongebaande paden, zoals mag blijken uit de volgende titels:

verdomme ik doe het wel alleen

en wat denkt u van:

*wees niet bang voor mijn lul
dat is toch flauwekul*

Het zou echter nog twee jaar duren voor er, met de komst van Henny Vrienten uit Tilburg en voorzien van een onvervalst Brabants accent, echt uit volle borst meegezongen zou worden. Hij had de gave om simpele dingen op een simpele manier te zeggen.

ga zitten want ik wil eens met je praten

is de prachtige openingszin van het lied *Is dit alles*.
In zijn eenvoud is ook

*ik ken een heel leuk tentje
en iedereen die kent je*

een ijzersterke opening. En wie kent er niet de gevleugelde zinnen

wel een beetje raar, 32 jaar

uit *Sinds een dag of twee* en

liefde is een vreemde ziekte

uit *Smoorverliefd*, of

*ik doe de dingen die ik doe
met mijn ogen dicht*

uit *Pa*. Uit *Bang* zijn de volgende zinnen:

*bang voor jou en bang voor mij
bang voor dood en bang voor pijn
mamma laat een lichtje aan
't is donker hier*

Wat ik ook altijd prachtig heb gevonden zijn zijn beginzinnen van *Doe maar net alsof je neus bloedt*:

*je leest in je krantje dat het
allemaal uit de hand loopt
je leest maar niet verder want je
voelt het begin van wanhoop*

Over hetzelfde thema zou ik later, veel later, *Watje* schrijven:

*ik hoop niet dat je
denkt wat een wat je
omdat ik geen spatje
bloed kan zien
nee dan die klootzak
die zonder noodzaak
zomaar iemand doodstak
uit verveling
laten wij maar
een liedje zingen
over een mooie vrouw
laat ons kind maar
touwte springen
of op pianoles*

Een ander protestlied was *Heroïne*

heroïne godverdomme, heroïne is een vloek

Of *Tijd* genoeg:

*ze zeggen: er is haast geen tijd
en hebben daarom altijd haast en spijt
dat deze dag niet langer duren wou*

Zo bleven wij op protestmanifestaties spelen. Voor *Ban de bom* schreef ik het nummer *De Bom*,

*en als de bom valt
dan lig ik in mijn nette pak
diploma's en mijn cheques op zak
mijn polis en mijn woordenschat
onder de flatgebouwen van de stad naast jou
en ik heb je nooit gekend*

Gedateerd, zei laatst iemand. Wel, de tijd zal het leren. Misschien zullen er wel vliegtuigen vallen, al lijkt het mij genoeg dat er dagelijks bommen ontploffen en mensen onder puin liggen. En wij gaan door met rennen, met steeds minder tijd voor onszelf en onze omgeving. We raken verstrikt in langzaam verslechterende omstandigheden, zoals de kikker in het kokende water. Gooit men een kikker in kokend water dan zal hij met een noodsprong zichzelf in veiligheid stellen. Laat men hem langzaam met het water warm worden, dan zal hij blijven zitten en zich lijdzaam laten koken. Zo is het ook met de mens. Zoals Jaap van Beusekom laatst zei: het gezond verstand is in Nederland verdwenen.

Misschien heeft hij gelijk.

In 1984 werden wij weer bekogeld. Dit keer waren het anarchistische jongeren die in het geweer kwamen tegen Doe Maar. Het was een schok. Wij moesten ontdekken dat wij zelf een instituut waren geworden waar tegen aan werd geschopt. Het was tijd om te stoppen en ons terug te trekken. Een muzikant hoort vrij te zijn, ongebonden. Hij trekt van oudsher van stad naar stad. Hij brengt nieuws en vernieuwing. Hij zingt over de liefde en de dood, over alle kleine en grote dingen van het leven.

Over konijnen die dartelen door de dauw, een hond aan een boom, mooie meisjes in het hooi, gastvrijheid die geweigerd werd, moeder en vaderschap, de eeuwige strijd tussen de sexen en de worsteling met onze hormonen, over overwinning en verlies, over drank en vrouwen, en over de reis van het leven naar de top van de heuvel.

En mensen luisteren. Herkennen. Lachen en huilen.

Wat is er van ons allen geworden? Jaap van Beusekom werd directeur van het Nationaal popinstituut, Huib Schreurs was lange tijd directeur van Paradiso, nu is hij het van De Groene Amsterdammer, Henny Vrienten schrijft voor films en verzamelt poëzie, Joost Belinfante is opa geworden en heeft zich teruggetrokken uit het openbare leven. Jan Kloos met wie ik op school zat en samen biologie studeerde en over meisjes praatte, die mij de relativiteitstheorie kon uitleggen zodat ik het ook echt begreep, al was het maar voor even, ging nog verder: na een leven als miskend genie is hij enkele jaren geleden in stilte gestorven. En ik? Ik schrijf liedjes.

Ernst Jansz

Neerkant, september 2004